

15

(ג) ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים כי בחזק יד הוציאו ימוך אתכם מזה ולא יאכל חמץ:

(ד) הימים אפסים יוצאים בחדש האביב:
 (ה) ובהיה כי יביאך קוקן אל ארץ הקנעני והחתי ומיבוסי אשר נשבע לאבותיך לחתת לך ארץ זבת חלב ויקבש
 זירבד את בעלוגה באת פולדש חזיה:

(ג) שבועות ימים מأكل מאות ובים השבויי חג לילוק:

(ח) והגדת לבני ב'ום ההוא לאמר בעבור זה עשה ילקק לי בצדתי ממצרים:

(ט) וְהִנֵּה לֹא-וְאַתָּה עַל יָד וְלֹא-בָּרוּךְ בֵּין אֲנִי לְמַעַן תְּהֻנָּה תּוֹרָת יְהוָה חֽוֹצֶא? יְהוָה קָמְצָרִים:

(ג) זואוֹרָה טַבָּה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְבְנֵי מִצְרָיִם וְבְנֵי כָּל־עַמִּים

רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק ז

7

הלוֹחָה א
מצות עשה של תורה לספר בנים וונפלוות שנעו לאותינו במצרים בלילה חמוצה עשר בנין שנאמר +שמות יג+ זכור את הים הזה אשר יצאתם מצרים כמו שנאמר +שמות כ'+ זכור את יום השבת, וממן שבليل חמוצה עשר תלמוד לומר והגדת לבן ביום ההוא לאמר בעבור זה בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך. ואף על פי שאין לו בן, אפילו חכמים גדולים חייבים בספר ביציאת מצרים וכל המאריך בדברים שאירועו ושהיו הרי זה משובח.

תלמיד בבלי מסכת פסחים דף ק עמוד ב

6

אתם בני אדם שקידשו בבית הכנסת. אמר רב: ידי יין - לא יצאו, ידי קידוש - יצאו, ושמואל אמר:

אף ידי קידוש לא יצא. אלא הרבה, למה היה לקדושי בביתה? - כדי להוציאו בנוי ובני ביתו. ושמואל, למה לי לקדושי בביון נישתא? - **לאפוקי** אורחים ידי החובתן, דאכלו ושותו וגנו בגין כנישתא. ואזדא שמואל לטעמה, דאמר שמואל: **אין קידוש אלא במקום סעודה.** סבור מינה: הני מיili - מבית לבית, אבל מקום למקום בחוד ביתא - לא. אמר להו רב ענן בר חיליהא. זיהוינו חוויאו הוה התעווחו ר' זעירא **שוחטאל** יוזיהח חיינירא לאראעא. והדר מקדש. ואף רב הוווא סבר: אין קידוש

**אֶל אֲדוֹן עַל כָּל הַמְעִשִּׁים
בְּרוֹךְ וָמְבָרֵךְ בְּכָל נְשָׂמָדָה;
בְּגָדָלוּ וְטֻבוּ מְלָא עֲלֹם
הַעַת וְחַבּוֹנָה סּוּבָּבִים אַחֲרָיו;
גַּמְתָּנָה עַל מִזְבֵּחַ תְּקַרְשָׁ
בְּגַהָּר בְּכָבּוֹד עַל דְּמֶרְכָּבָה;
חַסְדָּר וּרְחַמִּים לְפָנֵי בְּבָדוֹן
זְבוֹיה וּמִישָׁור לְפָנֵי בְּסָאוֹן**

**לאל אשר שבת מכל המועדים ביום השביעי; החעה
ושב על כסא בבודהו; תקאהת עטה ליום המנוחה, ענן קרא
ליום השפט. זה שבת של יום השביעי, שבת שבת אל מכל
מלאותו. ביום השביעי משבח וואומר; מזמור שיר ליום
השבת, טוב להודות לי; לפיכך יפארו ויברכו לאל כל**

13

- (א) ויאמר ייְהוָה אל אַבְרָם לֹךְ קֶדֶם מִצְרָיִם וּמִמִּלְחָמָה וְמִבֵּית אֲבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָרַאָתָנוּ:
 (ב) וְנִאֲשַׁׁד לְגַוִּי גָּדוֹל וְאַכְרָבָה וְאַגְּדָלָה שְׁמֶר וְחַיה בְּרָכוּ:
 (ג) וְאַבְרָהָם מִבְּרָכָה וּמִקְלָפָה אָאָר וְנִבְרָכָה בְּכָל מִשְׁפָּחוֹת הָאָדָם:
 (ד) וַיָּלֹךְ אַבְרָם פְּאַשְׁר דִּבֶּר יְהוָה אֲלֵיכָו יְלֹוק וַיָּלֹךְ אֶלְוֹת וְאַבְרָם בָּנוּ חַמְשׁ שָׁנִים וְשְׁבעִים שָׁנָה בְּצָאתוֹ מִצְרָיָם:
 (ה) וַיָּקַח אַבְרָם אֶת שְׂרֵי אֲשָׁתוֹ וְאֶת לֹוט בֶּן אֶחָיו וְאֶת כָּל רַכְבָּשָׂם אֲשֶׁר רָכַשׁ וְאֶת הַכְּפָשׁ אֲשֶׁר עָשָׂי בְּחַרְןָו וַיַּצְאָו לְלַכְתָּה אֶרְצָה בְּגַעַן וְיַבְאָו אֶרְצָה בְּגַעַן:
 (ו) וְאַוְרָה

בדاشית פרשת לך פרק יג

- (א) ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הגביה:

(ב) נאברם בבד מאי במקנה בכספי ובזבב:

(ג) וילך למישעו מנבג ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתקלה בין בית אל ובין העי:

(ד) אל מקומ הפטזגה אשר עשה שם בראשנה ויקרא שם אברם בשם ילקוק:

(ה) וגם ללוט החלק את אברם היה צאן ובקר ואהלים:

(ו) ולא נše אתם הארץ לשכט ייחדו כי היה רכושים רב ולא יכלו לשכט ייחדו:

(ז) ויהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט ומקנני והפזרי או ישב הארץ:

(ח) ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביןיך ובין רעיך ובין רעיך כי אנשימים אחיכים אנחנו:

(ט) שלא כל הארץ לך נגיד הفرد נא מעלי אם השמאן ואימנה ואמ הימן ואשלמאלה:

(י) ונsha לוט עינוי וירא את כל כפר הירדן כי קלה משקה לך ישות ילקוק את סדים ואת עמלה גנו ילקוק הארץ

מצרים באכה צער:

(יא) ויבחר לו לוט את כל כפר הירדן ויפיע לוט מקדם ויפרדז איש מעל אחיו:

(יב) אברם ישב בארץ גנו ולוט ישב בערי הפלר ויאחל עד סלם:

(יג) ואנשי סדים דעים וחפאים ילקוק מאד:

רשי' בראשית פרשת לך לך פרק יג

(5)

מקדם - נסעפ' מאצל אברם ותכל לו ל%;">למערבה, נמצא נושא מזווחה למערבה. ומדרשת אגדה הסיע עצמו מקדמוני צ' של עולם אמר אי אפשר לא באבדם ולא באלהיו:

רש"י בראשית פרשת וירא פרק יח

(1)

- (ב) והנה שלשה אנשים - אחד לבשר את שרה ואחד להפוך את סודם ואחד לרופאות את אברהם, שאין מלאך אחד עוזה שתי שליחיות. תדע לך שכן כל הפרשה הוא מזכיר בשלוון ובבים (**פסוק ח**) ויאכלו, (**פסוק ט**) ויאמרו אלין, ובבשורה נאמר (**שם י**) ויאמר שב אשוב אליך, ובഫיפית סודם הוא אומר (**יט כב**) כי לא אוכל לעשות דבר, (**שם כא**), לבתית הפה. ו**רופא את אברהם** הולך **בשם להציל את לוט**, והוא שנאמר (**שם ז**) ויהי כחויצאים אתם החוצה ויאמר המלט על נפשך, למדת שהאחד היה מציל: נצבים עליו - ל' לפני, כמו (**במדבר ב-כ**) ועלו מטה מנשה. אבל לשון נקיה הוא כלפי המלאכים: וירא - חזה יירא וירא שני פעמים. הראשון במשמעותו והשנייו לישו הרוח **זיהרל ויהו יייריה דמקום אחד והבין שלא** הין רוצים

רמב"ם הלכות תשובה פרק ג

הלכה א

כל אחד ומבני האדם יש לו זכויות ועונות, מי שזכויותיו יתирות על עונותיו צדיק, וכי שעונותיו יתרות על זכויותיו רשע, מhalbז למחצה בינויו, וכן המדינה אם היא זכויות כל יושביה מרובות על עונותיהן הרוּן זו צדקת, ואם היא עונותיהם מרובין הרוּן זו רשעת, וכן כל הוצאותם בולו.

הלהקה ב

אדם שעוונתיו מיד הוא מטה בראשעו שנאמר על רוב עונק, וכן מדינה שעונתייה מרוביין מיד היא אובדת שנאמר עזקה סחום ועמורה כי רבה וגוי, וכן כל העולם יכול אם היו עונתייהם מרוביין מוציאותיהם מיד הן נשחתין שנאמר וירא ה' כי רבה דעת האדם ושהול זה אינו לפי מן היכולות והעונות אלא לפ' גודלם, יש זכות שהיא כנגד כמה עונות שנאמר יען נמצאו בו דבר טוב, ויש עון שהוא כנגד כמה זכויות שנאמר וחותם אחד יאבך טובה הרבה, ואין שוקלן אלא בעדתו של אל דעות והוא היודע הילך עורכין החוכיות כנגד העונות.+/חשתת הראבי/. אדם שעונתיו מרוביין על זכויות מיד הוא מת ברשותו. א"א לא כמו שהוא סובב שכשאמדו ושיעים נתחתין לאלהר למיטה שמיד מתים, ואינו כן כי יש דשעים חיים הרבה אלה נתחתין לאלהר שלא ימלאו ימיהם שני החור שנמה עלי, ועיקר דבר זה ביבמות (ג).+

נוסף ההגדה שנהגו בה ישראל בזמן הגולות כך הוא: מתייחס על כס שני ואומר בהילו יצאו ממצרים הא לחמא ענייא דאכלו אבחתנא בארעא מצרים כל דפין יתי ויכול כל לצורך פסח יתי ופסח, שתא הכא לשנה הבאה בארעא דישראל, שתא הכא עבדי לשטא דariateא בניchori.

(ג) העבדים הינו לפרעה במצרים וויציאנו ה' אלהינו משם ביד חזקה ובזרענו נטויה, ואילו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים עדין אנו ובנינו ובנינו משועבדים הינו לפרעה במצרים, ואיפלו כולנו חכמים כולנו נבונים כולנו זקנים כולנו יודעים את התורה מצוה עליינו בספר ביציאת מצרים, וכל המאריך ביציאת מצרים הרוי מה שובה. **(ה)** מעשה רבבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסובין בבני ברק והיו מספרין ביציאת מצרים כל אותן א' חלילה עד שבאו תלמידיהם ומארו להם רבותינו הג' עמו קריית שמע של שחירתה.

2) אמר להם רבי אלעזר בן עזריה הרוי אני בגין שבעים שנה ולא זכיתי שתאמיר יוציאת מצרים בליילות עד שדרשה בן זומא, שנאמר +דברים טז+ למען תזכיר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך הימים, כל ימי חייך הליילות, וחכמים אומרים ימי חייך העולם הזה. כל ימי חייך להביע את ימות המשיח.

4) בرون המיקום שנתן תורה לישראל עמו, ברוך הוא, כנגד ארבעה בניים דברה תורה, אחד חכם, אחד רשע, אחד תם, אחד שאינו יודע לשאל.

חכם מה הוא אומר: +דבירים ו' + מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה ה' אלהינו אתכם, אף אתה אמר לו כהלכה הפסח אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן.

רשע מה הוא אומר: +שמות י"ב+ מה העובדה הזאת לכם, לכם ולא לו, ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעיקר, אף אתה הקהה את שניו ואמור לו +שמות י"ג+ בעבר זה עשה ה' לי בצדתי מצרים, לי ולא לו, ואילו היה שם לא היה נגאל.

מתחלת עובדי ע"ז היו אבותינו ועכשו קרבנו המוקם ב"ה לעובדתו, שנאמר +יהושע כ"ד+ ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר ה' אלהי ישראל עבר הנهر ישבו אבותיכם מיעולם תרח אבי אברהם ואביו נחור ויעבדו אלהים אחרים, ואכח את אביכם את אברהם מעבר ומורר מונחים לפניך.

תורה א' ר' ירמיה אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו ואלו הן פסח מצה ומרור פסח על שום שפסח המקום על בית אבותינו במצרים [שנאמר י"א אמרת זבח פסח הווא לה] אשר עשי פסח ונוי מצה על שום שנג�� אבותינו ממצרים [שנאמר י"ב יאט Ach הבץך אשר פ' הוציאו ממצרים ונוי] מרור על שם שמרדו המצריים את הי' אבותינו במצרים שנאמר [י"ג ימירו אה' הייהם ונוי] "בכל דור ודור י"ז כהיר אה' בראשותם אה' בראשותם גוזלן, דבון דבון

בלחמת ה'

ללא סכמיהס וק"ס צל' ערכיות מ"וקן

השינוע הראזרד